

הָאֲנִי ר' שְׁמַעוֹן, עַל שְׁבָעָה עֲמוּדִים הָאָרֶץ
עוֹמֶדֶת, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ט א) חֲצָבָה עֲמוּדֶיהָ
שְׁבָעָה, וְהֵם תְּלוּיִים עַל הַמַּיִם, וּכְנָגְדָם אָמַר
דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלִיו הַשְּׁלוֹם שְׁבָעָה קוֹלוֹת, דְּכָתִיב
(תהלים כט ג) קוֹל יי' עַל הַמַּיִם.

הַבֵּר תְּלוּי עַל שְׁבָעָה: עֲמוּדֵי שָׁמַיִם הֵם
שְׁבָעָה, וְהִרְקִיעִים שְׁבָעָה. וְהַפּוֹכְבִּים
שְׁבָעָה מַעְלוֹת. שְׁבָעָה גוֹיִם לְמַעְלָה. שְׁבָעָה
גוֹיִם לְמַטָּה. שְׁבָעָה אֲרָצוֹת. שְׁבָעָה יַמִּים.
שְׁבָעָה נְהֻרוֹת. יָמִי בְּרֵאשִׁית שְׁבָעָה. וְהַשְּׁבִיעִי
שֶׁבַת לַה', יוֹם שְׁפָלוֹ שֶׁבַת.

הִנֵּן הֵתָם, ר' יְהוּדָה בַּר אֲלֵעָאִי אוֹמֵר, שְׁבָעָה
גְלוּסְמוּי פְּרִיסָן, אֲתַגְלִיפוּ בְּתַלְתִּין וְתַרְיִן
אֲלַפִּין פְּלִיגָאן, וְהוּא פְּרִיס בָּהּ חַד שְׁיַעוּרָא
דְּעֻלְמָא, עַד דְּמַתַּח לִיה לְאַרְבַּע זִיווּן, וְאַסְמַךְ
עַל סַמְכִיהָ. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה מד כד) אֲנֹכִי
ה' וְכו', נֹטָה שָׁמַיִם לְבִדִּי רַקַּע הָאָרֶץ מִי אֲתִי.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵאִי דְכָתִיב, (שם מח יג) קָרָא
אֲנִי אֱלֹהֵיהֶם יַעֲמְדוּ יַחְדָּו. אֵלָּא אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, כְּשֶׁעָלָה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ לְבְרֹא הָעוֹלָמוֹת,
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִבְרְאוּ עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְכָל
מָה שֶׁבָּהֶם. שֶׁנֶּאֱמַר קָרָא אֲנִי אֱלֹהֵיהֶם יַעֲמְדוּ
יַחְדָּו, אֵל תִּקְרִי אֱלֹהֵיהֶם, אֵלָּא אֱלֹהִים, מִלְּמַד
שְׁבָה"א בְּרָאֵם. וְהֵינֵנוּ דְכָתִיב (שמות טו יא) מִי
כַּמְכָּה בְּאֵלִים יי'. כְּמוֹ אֶסְקוּפָה דְּמִלֵּיאָ מְכַל
צָרְכֵי בֵיתָא. וְכֵדִין יִדְעִין דְּתַמָּן כֵּלָּא, מָה
דְּאַצְטְרִיךְ לוֹן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּג' דְּבָרִים בְּרָא הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, בְּסִפְרָא וּסְפּוּרָא
וּסְפּוּרָא. כְּנָגְדָם, בְּחֻכְמָה בְּתַבּוּנָה וּבִדְעָתָא.
בְּחֻכְמָה, דְּכָתִיב (משלי ג יט) ה' בְּחֻכְמָה וְגו'.
בִּדְעָתָא, דְּכָתִיב (שם ג כ) בִּדְעָתוֹ תְּהוֹמֹת נִבְקָעוּ.
רַבִּי נְחוּנְיָא אָמַר, בְּחֻכְמָה בְּלִבְד נִבְרְאוּ כָּל

שָׁנָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַל שְׁבָעָה
עֲמוּדִים הָאָרֶץ עוֹמֶדֶת, שֶׁנֶּאֱמַר
(משלי ט) חֲצָבָה עֲמוּדֶיהָ שְׁבָעָה,
וְהֵם תְּלוּיִים עַל הַמַּיִם, וּכְנָגְדָם
אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלִיו הַשְּׁלוֹם,
שְׁבָעָה קוֹלוֹת, שְׁכָתוּב (תהלים כט)
קוֹל ה' עַל הַמַּיִם.

הַבֵּר תְּלוּי עַל שְׁבָעָה: עֲמוּדֵי
שָׁמַיִם הֵם שְׁבָעָה, וְהִרְקִיעִים
שְׁבָעָה, וְהַפּוֹכְבִּים שְׁבַע מַעְלוֹת,
שְׁבָעָה גוֹיִם לְמַעְלָה, שְׁבָעָה גוֹיִם
לְמַטָּה, שְׁבַע אֲרָצוֹת, שְׁבָעָה
יַמִּים, שְׁבָעָה נְהֻרוֹת, יָמִי
בְּרֵאשִׁית שְׁבָעָה, וְהַשְּׁבִיעִי שֶׁבַת
לַה', יוֹם שְׁפָלוֹ שֶׁבַת.

שְׁנֵינוּ שָׁם, רַבִּי יְהוּדָה בַּר אֲלֵעָאִי
אוֹמֵר, שְׁבָעָה לְבוּשָׁיו פְּרוּסִים,
נַחֲקָקוּ בְּשִׁלְשִׁים וּשְׁנַיִם אֲלָפִים
חֲלָקִים, וְהֵינָה פּוּרָס בָּהֶם שְׁעוֹר
אֶחָד שֶׁל הָעוֹלָם, עַד שֶׁמַּתַּח אוֹתוֹ
לְאַרְבַּע זִיווּת, וְסַמָּךְ אוֹתוֹ עַל
תּוֹמְכָיו. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה מד כד)
אֲנֹכִי ה' וְכו', נֹטָה שָׁמַיִם לְבִדִּי רַקַּע
הָאָרֶץ מִי אֲתִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מָה זֶה שְׁכָתוּב
(שם מח) קָרָא אֲנִי אֱלֹהֵיהֶם יַעֲמְדוּ
יַחְדָּו? אֵלָּא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
כְּשֶׁעָלָה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ לְבְרֹא
הָעוֹלָמוֹת, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִבְרְאוּ
עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים וְכָל מָה
שֶׁבָּהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר קָרָא אֲנִי אֱלֹהֵיהֶם
יַעֲמְדוּ יַחְדָּו, אֵל תִּקְרִי אֱלֹהֵיהֶם
אֵלָּא אֱלֹהִים. מִלְּמַד שְׁבָה"א
בְּרָאֵם, וְהֵינֵנוּ שְׁכָתוּב (שמות טו)
מִי כַּמְכָּה בְּאֵלִים ה', כְּמוֹ אֶסְקוּפָה
שְׁמִלְאָה מְכַל צָרְכֵי הַבֵּית, וְאִז
יִדְעִים שֶׁשָּׁם הַכֹּל, מָה שְׁמִצְטְרִיךְ
לָהֶם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּג' דְּבָרִים בְּרָא
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ:
בְּסִפְרָא וּסְפּוּרָא. כְּנָגְדָם
בְּחֻכְמָה בְּתַבּוּנָה וּבִדְעָתָא.
בְּחֻכְמָה, שְׁכָתוּב (משלי ג) ה'
בְּחֻכְמָה וְגו'. בִּדְעָתָא, שְׁכָתוּב (שם)

העולמות כלם. הָדָא הוּא דְכְתִיב בְּרֵאשִׁית בְּרָא
אֱלֹהִים, וְרֵאשִׁית הִיא הַחֲכָמָה. וְאַתֵּינָא כְּמֵאן
דְּאָמַר בְּה"א בְּרָאם, וּשְׁלֹשְׁתָּן נִכְלָלִים בּוֹ.

מִתְנִיתִין, פִּתְחֵי אֲתַפְתָּחוּ. תִּרְעִי הוּוּ נְטִירִין,
דְּעִייל לָא נָפִיק, וּדְנָפִיק לָא עֵייל,

קָמִי פִתְחָא הוּוּ שְׁגָרָאן, סְלָקִין בְּגוּיָה רַבְרָבִין
תְּקִיפִין, סְמָךְ חַד קָאִים בְּגוּיָה, הֵהוּא סְמָךְ
הָוָה נְעִיץ, וְתִלְת גְּוֹוִנִין הוּוּ בִּיה. גְּוֹוִן חֲשׂוּף,
גְּוֹוִן תְּוֹרָא, גְּוֹוִן יְרוּקָא, בִּיה סְלָקִין, בִּיה
נִחְתִּין, כֹּלָא תְּאִיבִין לְמֵיעַל בְּגוּיָה, וְלִית
רְשׁוּתָא לְכוּלָא.

הוּא קְדָמָא לְבְרִיָתָא דְעֻלְמָא. עֲלִיה קָאִים חַד
שְׁלִטָן, דְּאֶגְנִיז בְּאַלְף עֲלָמִין. מְנִיָּה
אֲתַבְקָעוּ כֹּל גִּילּוּפֵי עֻלְמָא. זַכָּאָה הוּא דִּישְׁרֵי
בְּגוּיָה.

בְּתַרִּיה אֲשַׁתְּכַחוּ תִּרִין אַחִין אַחֲדָאן דָּא בְּדָא.
חַדָּא קַבִּיל אוּשְׁפִּיזִין, וְהוּא חִיזו
דְּחִיִּין, מֵאן דְּאָכִיל בְּפִתְוֹרִיה, קָאִים תְּדִירָא.
וְחַד הוּא קַבִּיל אוּשְׁפִּיזִין וְלֹא קַבִּיל, הוּא חִיזו
דְּחִיִּין, חִיזו דְּמוּתָא, מֵאן דְּאָכִיל בְּפִתְוֹרִיה,
נָפִיל וּמִית, לִית לִיה שִׁיזְבָּא, לִית דְּאֲחִיד
בִּידִיה. בְּתַרִּיה אֲשַׁתְּכַחוּ רַחֲמִין, תְּאִיבִין
לְמַחֲמִי, תְּאִיבִין לְמַקְרַב לוֹן, כֹּלָא מְשַׁבְּחָן לוֹן.
חַד עוֹר הָוָה אָזִיל קָרִיב לְגַבּוֹן, לְתַבְּעָא
חֻלְקָהוֹן. קָרִיב לְהֵהוּא חִיזו דְּחִיִּין וְחִיזו
דְּמוּתָא, אֲתַקִּיף בִּיה, אֲחִיד בְּגוּפִיה, חֲבָרָא
דִּילִיה הָוָה קָרִי, (משלי כג ב) וּשְׁמַת שְׁכִין בְּלַעְף
אִם בַּעַל נֶפֶשׁ אֶתָּה. לָא אַצִּית, וְלֹא אַרְכִּין
אוּדְנִיָּה, (דף ט ע"ב) עַד דְּנָפִיל וּמִית.

בְּתַר אֲלִין, נָפִק חַד מִתְקָא, וְאַתְּפִלִּיג לְאַרְבַּע.
וּמִכָּל חַד חֲכָמָתָא נָפִיק, מֵהֵהוּא רַבָּא
וְיִקְרָא שְׁבַעְעָאן. וְכָל אֵינוֹן רַחֲמִין וְתְּאִיבִין

בְּדַעַת תְּהוּמוֹת נִבְקָעוּ. רַבִּי
נְחוּנְיָה אָמַר, בְּחֲכָמָה בְּלָבָד
נִבְרָאוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, זֶהוּ
שְׁכָנוֹת בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים,
וְרֵאשִׁית הִיא הַחֲכָמָה, וְזֶה כָּא
כְּמוֹ מִי שְׁאֹמֵר בְּה"א בְּרָאם,
וּשְׁלֹשְׁתָּם נִכְלָלִים בּוֹ.

מִשְׁנָה, הַפְּתָחִים נִפְתָּחוּ.
הַשְּׁעָרִים הֵם שְׁמוּרִים, הַנִּכְנָס לֹא
יוֹצֵא, וְהַיּוֹצֵא לֹא נִכְנָס, לְפָנֵי
הַפְּתָח יֵשׁ שׁוֹמְרִים, עוֹלָם לְתוֹכוֹ
גְּדוּלִים חֲזָקִים, תוֹמָךְ אֶחָד עוֹמֵד
בְּתוֹכוֹ, אוֹתוֹ הַתוֹמָךְ הִזֶּה נְעוּץ,
וּשְׁלֹשָׁה גְּוִנִים הֵיוּ בּוֹ: גְּוֹן חֲשׂוּף,
גְּוֹן לָבָן, גְּוֹן יָרֵק. בּוֹ עוֹלָם וּבּוֹ
יּוֹרְדִים, הַכֹּל מִשְׁתוֹקֵקִים לְהַפְּנֵס
לְתוֹכוֹ, וְאֵין רְשׁוּת לְכָל.

הוּא קָדָם לְבְרִיָתָא הָעוֹלָם, עֲלִיו
עוֹמֵד שְׁלִטָן אֶחָד שְׁנַגְזוּ בְּאַלְף
עוֹלָמוֹת, מִמֶּנּוּ נִתְבְּקָעוּ כָּל
חֲקִיקוֹת הָעוֹלָם. אֲשֶׁרִי מִי
שִׁישְׁרָה בְּתוֹכוֹ.

אַחֲרָיו נִמְצְאִים שְׁנֵי אַחִים
אֲחוּזִים זֶה בְּזֶה. אֶחָד מִקְבֵּל
אוֹרְחִים, וְהוּא מֵרָאֶה שֶׁל חַיִּים.
מִי שְׁאוּכַל בְּשִׁלְחָנוֹ, עוֹמֵד תָּמִיד,
וְאֶחָד מִקְבֵּל אוֹרְחִים וְלֹא מִקְבֵּל.
הוּא מֵרָאֶה שֶׁל חַיִּים, מֵרָאֶה שֶׁל
מָוֶת. מִי שְׁאוּכַל בְּשִׁלְחָנוֹ נּוֹפֵל
וּמֵת. אֵין לוֹ תְּצִלָּה, אֵין שְׁאוּחֻז
בִּידּוֹ. אַחֲרָיו נִמְצְאִים אוֹהֲבִים
הַמְּשַׁתוֹקֵקִים לְרֵאוֹת, מְשַׁתוֹקֵקִים
לְקָרֵב אוֹתָם, כֻּלָּם מְשַׁבְּחִים
אוֹתָם.

עוֹר אֶחָד הִיָּה הוֹלֵךְ קָרִב אֲלֵיהֶם
לְתַבְּעָ אֶת חֻלְקָם. קָרִב לְאוֹתוֹ
מֵרָאֶה שֶׁל חַיִּים וּמֵרָאֶה שֶׁל מָוֶת,
הַחֲזִיק בּוֹ, אֲחֻז בְּגוּפוֹ, חֲבָרוּ הִיָּה
קוֹרָא (משלי כג, ב) וּשְׁמַת שְׁכִין בְּלַעְף
אִם בַּעַל נֶפֶשׁ אֶתָּה. לֹא הִקְשִׁיב
וְלֹא הִטָּה אָזְנוֹ, עַד שֶׁנָּפֵל וּמֵת.
אַחֵר אֵלּוּ יֵצֵא מִתּוֹק אֶחָד וְנִחְלַק
לְאַרְבַּע, וּמִכָּל אֶחָד יֵצֵא חֲכָמָה,
מֵאוֹתוֹ גְּדוּל וְנִכְבָּד שְׂרָצוּ, וְכָל

אותם האוֹהֵבִים וְהַמְשִׁתַּקְקִים
לְרֹאוֹת, וְאוֹתָם שְׁנֵי הָאֲחִים
הָאֲחוּזִים זֶה עִם זֶה.

אַחֲרָיו שְׁנֵי יְלָדִים עֲלָמִים
תִּינוּקוֹת, וְחָרֵב הַמְלַהֲטֵת הַשְּׁנוּנָה
שֶׁל אֵשׁ בִּידֵיהֶם, שׁוֹמְרִים
הַדְּרָכִים וְהַשְּׁבִילִים שֶׁלֹּא יִפְגֹּס
אֶחָד וְלֹא יֵצֵא אֶחָד, פָּרֹט לְאוֹתוֹ
שֶׁלֹּא אָכַל וְלֹא שָׁתָה, שֶׁנֶּאֱמַר
(בראשית א) וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם, שֶׁנִּבְרָאוּ
לִפְנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. מִכָּאן וְהִלָּא
נִתְקַנּוּ כָּל צַדִּיקֵי הָעוֹלָם.

שׁוֹרָה אַחֶרֶת - צַד הַשְּׂמָאל, הַצֵּד
שֶׁנוֹפְלִים שְׂרִידִים, הַמְקוּם
שֶׁהִיָּתָה הָאֵשׁ דּוֹלֶקֶת יָמִים
וְלֵילֹת לְזֶרֶק לִפְנֵיהָ אֶת רַמִּי
הָרוּחַ, שֶׁהוֹלְכִים לְשִׂמְאֵל, בּוֹ הֵם
נֹטְרִים עַד עֶדֶן וְעַדְנִים, אֵלּוּ הֵם
יָמִין וְשִׂמְאֵל הַקְּדִימוֹ לְבִרְיַת
הָעוֹלָם, וְאַחֵר כִּף זְיוֹתֵיהֶם שֶׁל
הָאָרֶץ.

פִּסְקָא: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַב,
כְּתוּב (משלי א) ה' בְּחֻכְמָה יִסֵּד אָרֶץ
כּוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתַבּוּנָה וְאוֹמֵר
בְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ. בְּשִׁלְשָׁה
דְּבָרִים הִלְלוּ נִבְרָא הָעוֹלָם, וְעַל
שְׁנַיִם מֵהֶם הוּא עוֹמֵד - עַל
הַתְּבוּנָה וְעַל הַדַּעַת. וְהָרִי שְׁנֵינוּ
שֶׁלֹּשׁ? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַחֻכְמָה,
נִטְלָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה
וְהִיא שְׁמוֹ, לְהוֹדִיעַ לַעֲבָדָיו
הַצְּדִיקִים, וְהַשְּׁנַיִם עֲמָדוֹ בְּעוֹלָם,
וְהֵם קִיּוּמוֹ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כָּל הַשְּׁלִשָּׁה
נִרְמְזוּ בְּמִרְאָה קִטָּן, וְהֵם שְׁלֹשׁ
תְּנוּעוֹת הַפֶּה: עֲלִיּוֹן, אֲמִצְעִי
וְתַתְּחוֹן. בְּנִהּוּגֵי הַפֶּה מִתְּנַהֵג
בָּהֶם. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְהֵם חֻכְמָה
וְתַבּוּנָה וְדַעַת.

מִחַ מִשְׁמַע שֶׁהַשְּׁנַיִם הִלְלוּ מִתְּנַהֵג
בָּהֶם הָעוֹלָם וְהֵם תְּבוּנָה וְדַעַת?
שְׁנֵינוּ, אֵלּוּ מְנַהֲגֵי הָעוֹלָם,
הַשָּׁמַיִם שֶׁנִּבְרָאוּ בְּתַבּוּנָה,
וְהַתְּהוֹם בְּדַעַת, וְהַחֻכְמָה הִיא

לְמַחְמֵי, וְאֵינוֹן תָּרִין אֲחִין דְּאַחֲיָדָן דָּא בְּדָא.
בְּתַרְוָהי תָּרִין רַבִּין עוֹלָמִין יְנוּקִין, וְשִׁינְנָא
דְּסִיפָא דְּמִלְהָטָא, אֲשָׁא בִידֵיהוֹן.
נֹטְרִין אוֹרְחִין וְשְׁבִילִין, דְּלֹא יִיעוֹל חַד, וְלֹא
יַפּוֹק חַד, בַּר הָהוּא דְּלֹא אָכִיל וְלֹא שָׁתִי,
שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם, דְּאַתְּבָרִיאוּ קָמִי עֲלָמָא
דִּין. מִכָּאן וְהִלָּא, אֲשֶׁתְּכַלְלוּ כָּל סְטֵרוֹי
דְּעֲלָמָא.

שׁוֹרִיָּא אַחֲרָא, סְטֵרוֹי דְּשִׂמְאֵלָא. סְטֵר דְּנִפְלִין
שְׂרִידִין. אַתְר דְּנוֹרָא הָוָה דְּלִיק יָמִין
וְלִילִין, לְמִרְמֵי קָמָה לְרַמִּי רוּחָא, דְּאֲזִלִין
לְשִׂמְאֵלָא. בִּיה אֲתַטְרְדוֹן, עַד עֶדֶן עַדְנִין. אֵלִין
אֵינוֹן יָמִינָא וְשִׂמְאֵלָא, אֲקִדְיָמוּ לְבִרְיַתָא
דְּעֲלָמָא. וְלִבְתָּר זְיוֹתֵיהוֹן דְּאַרְעָא.

פִּסְקָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר רַב, כְּתוּב (משלי
ג יט) ה' בְּחֻכְמָה יִסֵּד אָרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם
בְּתַבּוּנָה, וְאוֹמֵר (שם ג כ) בְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמוֹת נִבְקָעוּ.
בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים הִלְלוּ נִבְרָא הָעוֹלָם, וְעַל שְׁנַיִם
מֵהֶן הוּא עוֹמֵד, עַל הַתְּבוּנָה וְעַל הַדַּעַת. וְהָא
תְּנִינָן תְּלַת. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַחֻכְמָה נִטְלָה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה, וְהִיא שְׁמוֹ, לְהוֹדִיעַ
לַעֲבָדָיו הַצְּדִיקִים. וְהַשְּׁנַיִם עֲמָדוֹ בְּעוֹלָם, וְהֵם
קִיּוּמוֹ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כָּל הוּא תְּלַתָא, אֲתַרְמִיזוּ בְּחִיזוּ
זַעֲרָא. וְאֵינוֹן תְּלַת תְּנוּעוֹת פּוּמָא:
עֲלִיּוֹן, אֲמִצְעִי, וְתַתְּחוֹן, בְּנִהּוּגֵי דְּפּוּמָא
אֲתַנְהִיג בָּהּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְהֵם חֻכְמָה
וְתַבּוּנָה וְדַעַת.

מִחַ מִשְׁמַע דְּהָאִי תָּרִין אֲתַנְהִיג בָּהּ עֲלָמָא,
וְהֵם תְּבוּנָה וְדַעַת. דְּתַנִּינָן, אֵלִין מְנַהֲגֵי
עֲלָמָא הַשָּׁמַיִם שֶׁנִּבְרָאוּ בְּתַבּוּנָה. וְהַתְּהוֹם
בְּדַעַת. וְהַחֻכְמָה הוּא שְׁמוֹ שֶׁל מְקוֹם, וְהוּא

נִקְרָא חֲכָמָה. וְתַנִּינוּ, הוּא וְהַחֲכָמָה הַכֹּל דָּבָר אֶחָד.

וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ, מֵאִי דְכֶתִיב, (ישעיה מב ח) אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי. מְלַמֵּד שֶׁהוּא וְשְׁמוֹ אֶחָד הוּא. אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, הַכֹּל נִתֵּן, אֲבָל שְׁמוֹ הַגָּדוֹל לֹא נִתֵּן, וְלֹא אוֹזִיף לְאַחֲרָן, דְּכֶתִיב אֲנִי ה'. לְבַדִּי. מְלַמֵּד דִּשְׁם זֶה לֹא נִתֵּן לְשׁוֹם נִבְרָא. וְאָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, בָּא וּרְאֵה כַּמָּה חֲשֵׁשׁ הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, תִּדְעַ לָךְ בְּזִמְנֵי שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָים, כָּל הַמִּקְרִיב קֶרֶבֶן, וְזוֹבְחוֹ לְשֵׁם זֶה הַנִּקְרָא אֱלֹהִים, חֵיִיב מִיתָה, שֶׁנֶּאֱמַר זֹבַח לְאֱלֹהִים יִחְרַם בְּלֹתִי לֵה' לְבַדּוֹ. מְלַמֵּד שֶׁצָּרִיךְ לְהַזְכִּיר שְׁמוֹ הַמְּיוֹחָד בְּלִבְדּוֹ.

וְעַל כֵּן כָּדִי שְׁלֹא יִטְעֶה אָדָם, צוּה בַּקֶּרְבָּנוֹת וְאָמַר, (ויקרא א ב) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרֶבֶן לֵה'. (שם כב כט) וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח תּוֹדָה לֵה'. (שם יט ח) וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח שְׁלָמִים לֵה'. (שם ב א) וְנִפְשׁ כִּי תִקְרִיב קֶרֶבֶן מִנְחָה לֵה'. הַכֹּל לֵה', וְלֹא נֶאֱמַר לְאֱלֹהִים.

מֵאִי טַעְמָא. אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, שֵׁם זֶה הוּא מְשׁוּתָף, שֶׁהַמְּלָאכִים נִקְרְאוּ אֱלֹהִים. בְּנֵי אָדָם נִקְרְאוּ אֱלֹהִים, הַדִּיּוֹנִים נִקְרְאוּ אֱלֹהִים, וְאִין אֲנוּ יוֹדְעִים לְמִי מֵהֶם זֹבַח, לְכַף צָרִיף לְהַזְכִּיר הַשֵּׁם הַמְּיוֹחָד לְבַדּוֹ.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, תָּא חֲזִי, מֵאֵן דְּמַקְלִל אֶת הַשֵּׁם, דְּכֶתִיב (ויקרא כד טו) אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלָל אֱלֹהֵיו וְנִשָּׂא חֲטָאוֹ, דִּהָא אִם קָלִל שֵׁם זֶה סָתָם, אִינוּ חֵיִב מִיתָה, וְאִין מַנְדִּין אוֹתוֹ, דִּיכּוּל לְטַעוֹן לְחַד מִן דִּיּוֹנָא, אוּ לְגַדּוֹל הַדּוֹר קֶאֱמַר. אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, מִיתָה אִין מְחִיבִין אוֹתוֹ, אֲבָל גִּידוּי מְחִיבִין אוֹתוֹ, מְשׁוֹם לָאו דְּאוֹרִייתָא, דְּכֶתִיב (שמות כב כז) אֱלֹהִים לֹא תִקְלָל

שְׁמוֹ שֶׁל מָקוֹם, וְהוּא נִקְרָא חֲכָמָה. וְשִׁנִּינוּ, הוּא וְהַחֲכָמָה - הַכֹּל דָּבָר אֶחָד.

וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ, מֵה שְׁכַתוּב (ישעיה מב) אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי, מְלַמֵּד שֶׁהוּא וְשְׁמוֹ אֶחָד הוּא. אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, הַכֹּל נִתֵּן, אֲבָל שְׁמוֹ הַגָּדוֹל לֹא נִתֵּן וְלֹא הַשְׂאִיל לְאַחֲרִים, שְׁכַתוּב אֲנִי ה', לְבַדִּי. מְלַמֵּד שֶׁשֵּׁם זֶה לֹא נִתֵּן לְשׁוֹם נִבְרָא.

וְאָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, בָּא וּרְאֵה כַּמָּה חֲשֵׁשׁ הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ. תִּדְעַ לָךְ, בְּזִמְנֵי שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם, כָּל הַמִּקְרִיב קֶרֶבֶן וְזוֹבְחוֹ לְשֵׁם זֶה הַנִּקְרָא אֱלֹהִים, חֵיִב מִיתָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כב, יט) זֹבַח לְאֱלֹהִים יִחְרַם בְּלֹתִי לֵה' לְבַדּוֹ. מְלַמֵּד שֶׁצָּרִיךְ לְהַזְכִּיר שְׁמוֹ הַמְּיוֹחָד בְּלִבְדּוֹ.

וְעַל כֵּן, כָּדִי שְׁלֹא יִטְעֶה אָדָם, צוּה בַּקֶּרְבָּנוֹת וְאָמַר (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרֶבֶן לֵה', וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח תּוֹדָה לֵה', וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח שְׁלָמִים לֵה', (שם ב) וְנִפְשׁ כִּי תִקְרִיב קֶרֶבֶן מִנְחָה לֵה'. הַכֹּל לֵה', וְלֹא נֶאֱמַר לְאֱלֹהִים.

מֵה הַטַּעַם? אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, שֵׁם זֶה הוּא מְשׁוּתָף, שֶׁהַמְּלָאכִים נִקְרְאוּ אֱלֹהִים, בְּנֵי אָדָם נִקְרְאוּ אֱלֹהִים, הַדִּיּוֹנִים נִקְרְאוּ אֱלֹהִים, וְאִין אֲנוּ יוֹדְעִים לְמִי מֵהֶם זֹבַח, לְכַף צָרִיף לְהַזְכִּיר הַשֵּׁם הַמְּיוֹחָד לְבַדּוֹ.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, בָּא וּרְאֵה, מִי שֶׁמַּקְלֵל אֶת הַשֵּׁם, שְׁכַתוּב (ויקרא כד) אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלָל אֱלֹהֵיו וְנִשָּׂא חֲטָאוֹ. שְׁהָרִי אִם קָלִל הַשֵּׁם הִזָּה סָתָם, אִינוּ חֵיִב מִיתָה וְאִין מַנְדִּים אוֹתוֹ, שֶׁיְכּוּל לְטַעוֹן לְאַחַד מִן הַדִּיּוֹנִים אוּ לְגַדּוֹל הַדּוֹר הוּא אָמַר. אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, מִיתָה אִין מְחִיבִים אוֹתוֹ, אֲבָל גִּידוּי מְחִיבִים אוֹתוֹ, מְשׁוֹם לָאו שֶׁל הַתּוֹרָה, שְׁכַתוּב (שמות כב) אֱלֹהִים לֹא

סָתָם. אָבֵל אִם קָלֵל שֵׁם הַמְּיוֹחָד, חַיִּיב מִיתָה, דְּכָתִיב (ויקרא כד טו) וְנִקְבַּשׁ שֵׁם ה' מוֹת יוֹמָת, מְלַמֵּד שְׂאִינוּ חַיִּיב עַד שְׂיִזְכִּיר שְׁמוֹ הַמְּיוֹחָד.

הָהוּא גִבְרָא דְאַקְדִּישׁ בְּרִיָּה, וְאָמַר, הָאִי בְּרָא דְאַתִּיילִיד, יְהֵא מְקוּדָּשׁ לְאַלְהִים, שְׁמַע ר' חַיִּיא וְשִׁמְתִּיה. אָמַר לִיה, וּמָה עַל דְּאַקְדִּישַׁת בְּרִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, לְהָוִי הָהוּא גִבְרָא בְּשִׁמְתָא. אָמַר לִיה לָאו עַל כֶּף עֲבָדִית, אֲלֵא עַל דְּאַקְדִּישַׁתִּיה לְשֵׁם הַנִּקְרָא אֱלֹהִים, וְהַתּוֹרָה אִמְרָה זִכָּח לְאַלְהִים יִחְרָם. אָמַר וְהִיאֲדָ הָוִה לִי לְמִימָר. אָמַר לִיה, הָאִי בְּרָא דְאַתִּיילִיד לִי לְיְהוִי מְקוּדָּשׁ לָהּ, וְלֹא לְשֵׁם אַחֵר. וּמָנָא לָן. מַחֲנָה, דְּכָתִיב (שמואל א יא) וּנְתַתִּיו לָהּ, וְלֹא אִמְרָה לְאַלְהִים.

אָמַר רַבִּי שְׁלוֹם, וְהָא אֻקְיָמָנָא דְּבִשְׁם אֱלֹהִים נִבְרָא הָעוֹלָם, אִי הָכִי יָכִיל לְמַטְעֵן הָאִי גִבְרָא כְּהָאִי גִוּוֹנָא, דְּמַלְאָכִים הָווּ, אוּ גְדוּלִי הַדּוֹר הָווּ, אוּ דִינֵי הָווּ. אָמַר רַבִּי אֶבְהוּ, הָא עֲלֵמָא אֲתַבְרִי עַד דְּלֹא יִיתוֹן בְּנֵי נָשָׂא, וְעַד דְּלֹא יִיתוֹן דִּינֵי דָרָא, וְרַבְרַבִּי דָרָא, וְלֹא אִית לְמַשְׁגָּא.

בְּמָא דְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר חֲבִיבָא יְקִירָא, דְּכָתִיב (שמות טו יא) מִי כְּמֹכָה בָּאִלִּים ה', שְׂיֻכַּל לְבְרוּא אֶת הָעוֹלָם, מִשְׁמַע דְּאִלִּים אִינוּ יָכוֹל לְבְרוּא הָעוֹלָם, עַד שְׁנַטְל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹת אַחַת מִשְׁמוֹ, וְהִיא אוֹת ה"א, וּבּוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם. וְנַעֲשֶׂה מִן אִלִּים אֱלֹהִים, וְנִבְנָה שְׁמוֹ אֱלֹהִים. וְעַל הָאִי תַנּוּן, בְּה"א בְּרָאָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא חֲזִינָן דְּלִית כְּתָרָא וּמַלְכוּתָא אֲלֵא בְּשִׁמְיָה קְדִישָׁא. דְּלֹא אוֹזְפִיָּה לְאַתְרָא, וְהוּא הָשֵׁם יו"ד ה"א וַא"ו ה"א. דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בּוֹ נִכְלָלִים עֲלִיוֹנִים וְתַתְּחוּנִים שְׁמִים וְאַרְצִין, וְכָל צְבָאָם, כְּפֹסָא הַכְּבוֹד, וְחַיּוֹת

תְּקַלֵּל, סָתָם. אָבֵל אִם קָלֵל שֵׁם הַמְּיוֹחָד, חַיִּיב מִיתָה, שְׁכָתוּב (ויקרא כד טו) וְנִקְבַּשׁ שֵׁם ה' מוֹת יוֹמָת. מְלַמֵּד שְׂאִינוּ חַיִּיב עַד שְׂיִזְכִּיר שְׁמוֹ הַמְּיוֹחָד.

הָאִישׁ הָהוּא שְׁהַקְדִּישׁ אֶת בְּנוֹ וְאָמַר, הַבֶּן הַזֶּה שְׁנוּלֵד יִהְיֶה מְקֻדָּשׁ לְאַלְהִים, שְׁמַע רַבִּי חַיִּיא וְנִבְנָה אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ: וּמָה עַל שְׁהַקְדַּשְׁתִּי אֶת בְּנִי לְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִקְיָה אוֹתוֹ הָאִישׁ בְּנִדּוּי? אָמַר לוֹ: לֹא עַל כֶּף עֲשִׂיתִי, אֲלֵא עַל שְׁהַקְדַּשְׁתָּ אוֹתוֹ לְשֵׁם הַנִּקְרָא אֱלֹהִים, וְהַתּוֹרָה אִמְרָה אִמְרָה (שמות כג) זִכָּח לְאַלְהִים יִחְרָם. אָמַר: וְאִיף הִיא לִי לוֹמַר? אָמַר לוֹ: הַבֶּן הַזֶּה שְׁנוּלֵד לִי יִהְיֶה מְקֻדָּשׁ לָהּ, וְלֹא לְשֵׁם אַחֵר. וּמִנּוּן לָנוּ? מַחֲנָה, שְׁכָתוּב (שמואל א יא) וּנְתַתִּיו לָהּ, וְלֹא אִמְרָה לְאַלְהִים.

אָמַר רַבִּי שְׁלוֹם, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ שְׁבִשְׁם אֱלֹהִים נִבְרָא הָעוֹלָם, אִם כֶּף, יָכֵל לְטַעֵן הָאִישׁ הַזֶּה, כְּמוֹ כֵּן שְׁהִיוּ מַלְאָכִים, אוּ הִיוּ גְדוּלִי הַדּוֹר, אוּ הִיוּ דִינִים. אָמַר רַבִּי אֶבְהוּ: הָרִי הָעוֹלָם נִבְרָא טָרַם שְׂיִבְאוּ בְּנֵי אָדָם וְטָרַם שְׂיִבְאוּ דִינֵי הַדּוֹר וּגְדוּלֵי הַדּוֹר, וְאִין לְשִׁגּוֹת. כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר חֲבִיב וְהִיָּקֵר, שְׁכָתוּב (שמות טו) מִי כְּמֹכָה בָּאִלִּים ה', שְׂיֻכַּל לְבְרוּא אֶת הָעוֹלָם. מִשְׁמַע שְׂאִלִּים אִינוּ יָכוֹל לְבְרוּא הָעוֹלָם, עַד שְׁנַטְל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹת אַחַת מִשְׁמוֹ, וְהִיא הָאוֹת ה"א, וּבּוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם, וְנַעֲשֶׂה מִן אִלִּים אֱלֹהִים, וְנִבְנָה שְׁמוֹ אֱלֹהִים, וְעַל זֶה שְׂנִינוּ בְּה"א בְּרָאָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָרִי רְאִינוּ שְׂאִין כְּתָר וּמַלְכוּת אֲלֵא בְּשְׁמוֹ הַקְדוּשׁ, שְׁלֹא הִשְׁאִילוּ לְאַחֵר, וְהוּא הָשֵׁם יו"ד ה"א וַא"ו ה"א. שְׁאָמַר רַבִּי יוֹסִי, בּוֹ נִכְלָלִים עֲלִיוֹנִים וְתַתְּחוּנִים, שְׁמִים וְאַרְצִין וְכָל